

Jak na plagiátorství na ZŠ a SŠ

Autor: Petr Němec ODBOBNOST

Anotace: Článek se zabývá základními možnostmi, jak může učitel odhalit plagiát v podobě textu a obrázku.

Téma příspěvku: Hodnocení žáků

Klíčová slova: plagiát, odevzdej.cz, plagiátorství

Má-li být vzdělávání účinné a smysluplné, je potřeba žáky vést k vypracování samostatných prací. Určité se shodneme na tom, že v dnešní době požadovat po žácích referáty, které jsou jen souhrnem encyklopedických znalostí, je překonané a z velké míry i neúčelné a zbytečné. V dobách, kdy nebyl internet, kdy žák musel zajít do knihovny, vyhledat knihu či dvě, vypsat z nich to podstatné, smysl těchto prací byl. Dnes však žák stejný úkol zpracuje tak, že zkopíruje daný text např. z Wikipedie a vytiskne na tiskárně.

Jsem toho názoru, že samostatná práce musí být zadána tak, aby ji mohl každý žák uchopit po svém, aby mohl prokázat, že pochopil probranou látku, že ji umí uplatnit v souvislosti s vědomostmi a dovednostmi získanými v jiných vyučovaných předmětech, v přechodném vzdělávání, že umí tyto znalosti a dovednosti aplikovat na reálné situace atd. Pokud bude takto znit zadání, velmi zredukujeme možnost vzájemného opisování, kopírování celých odstavců z internetu. Co když i přes tuto naši snahu nabydeme podezření, že žák práci na takové úrovni napsat nemohl, že ji někde opsál?

Plagiát

Plagiát je umělecké nebo vědecké dílo, jež někdo jiný než skutečný autor neprávem vydává za své. Taková činnost se nazývá plagiace, případně plagiáristmus nebo plagiátorství [1]. Takto je plagiát vysvětlen na Wikipedii a naše účely s tímto vysvětlením vystačíme.

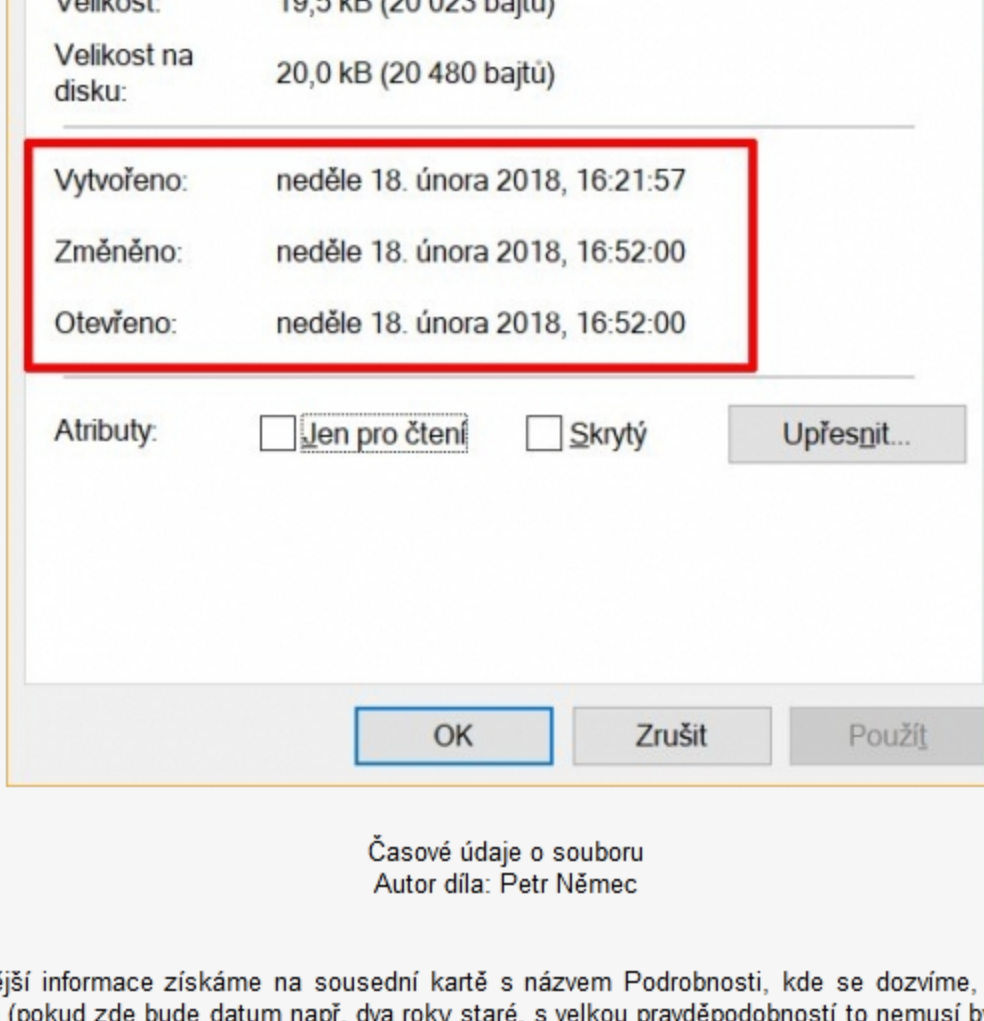
Co tedy nejčastěji žáci vydávají za své dílo? Ve školním prostředí to jsou zřejmě na prvním místě texty (dokumenty, prezentace), následují obrázky (koláže, kliparty), video a zvuk jsou zastoupeny velmi zřídka. V další části se zaměřím na nejčastější jev – kopírování textů, i když některé níže popsané praktiky pro odhalení plagiátů lze využít i pro obrázky, prezentace atd.

Jak odhalit plagiát?

Máme-li jako vyučující podezření, že žák práci nezpracoval sám, že ji někde zkopíroval, že mu ji dal starší spolužák atd., máme několik možností, jak plagiát odhalit.

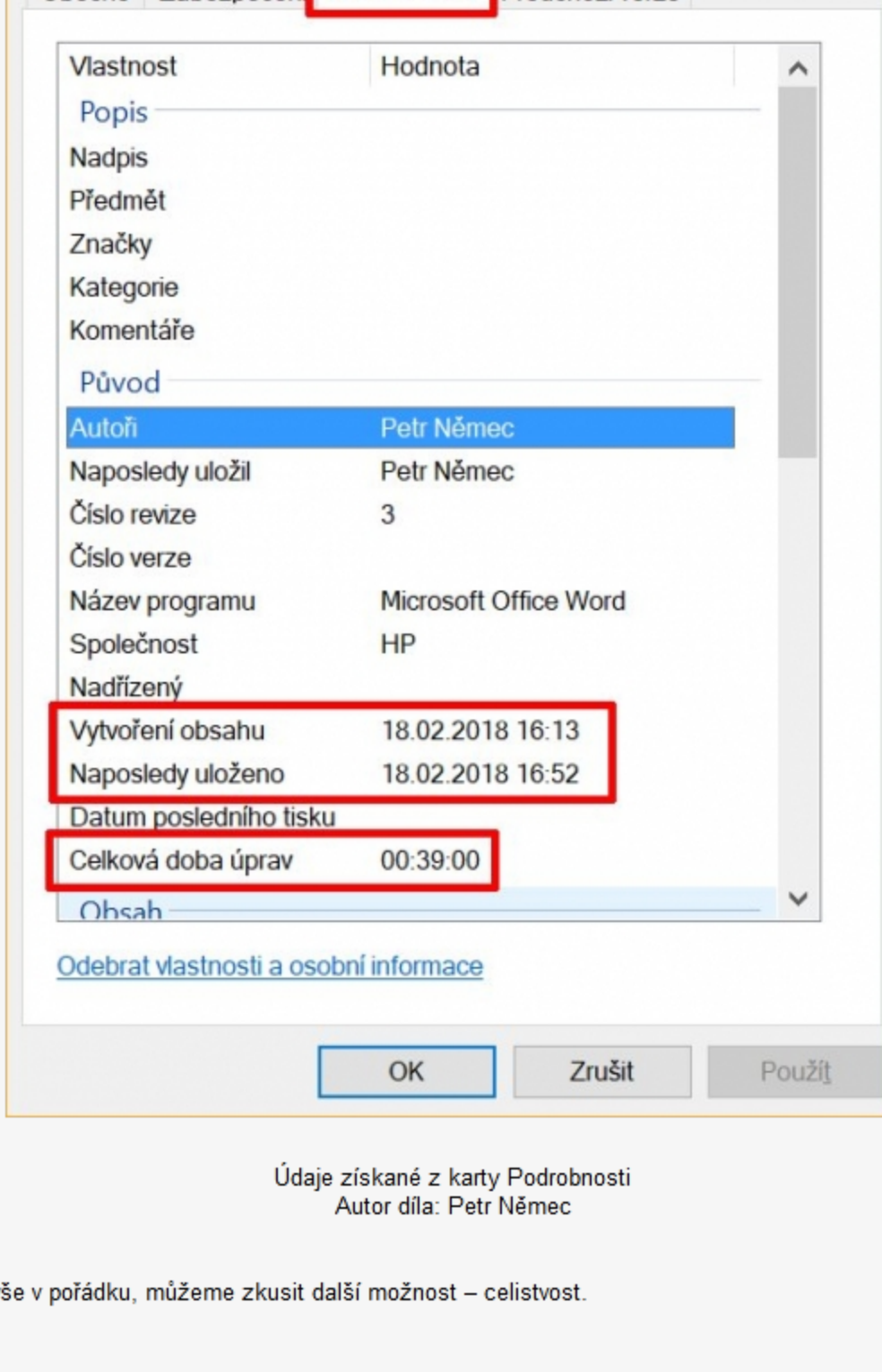
Datum a doba úprav

První věc, kterou můžeme zkontrolovat, je vlastnost každého souboru – datum a čas vytvoření, datum poslední změny a datum otevření souboru. Tyto časové údaje by měly korespondovat s časem, který měl žák na vypracování úkolu (nejdeme je při kliknutí pravým tlačítkem myši na název souboru a zvolení položky Vlastnosti).

Časové údaje o souboru
Autor díla: Petr Němec

Ještě zajímavější informace získáme na sousední kartě s názvem Podrobnosti, kde se dozvíme, kdy byl vytvořen obsah souboru (pokud zde bude datum např. dva roky staré, s velkou pravděpodobností to nemusí být žákova práce), a velmi důležité informace o celkové době úprav (pokud žák odevzdá dvoustránkovou práci s dobou úprav 5 minut, pravděpodobně jen text nakopíroval, doplnil nadpis, své jméno).

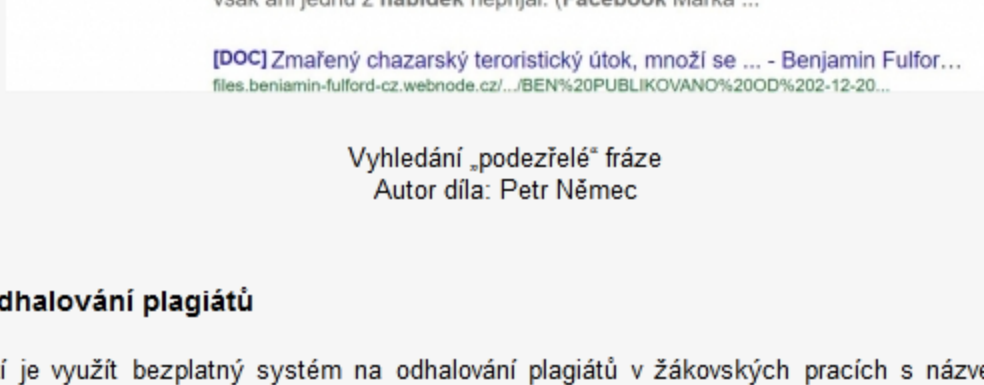
Údaje získané z karty Podrobnosti
Autor díla: Petr Němec

Pokud je zde vše v pořádku, můžeme zkusit další možnost – celistvist.

Celistvist

Pokud práci napíše žák celou sám, je celistvá po stránce typografie (grafické úpravy) i použitého stylu. Jestliže žák práci poskládá z různých zdrojů, s velkou pravděpodobností budou v různých částech použity odlišné styly vyjadřování, můžeme najít různé typy formátování (např. jiné odrážky).

Pokud např. žák základní školy použije formulaci, která odpovídá vyjadřování vysokoškoláka, použije chybné slovní spojení, můžeme zkusit tuto formulaci zadat do vyhledávače (např. Google) a zkusit, zda nenalezne odpověď, kde žák větu vzal. Jako příklad uvedu slovní spojení „odmítnul nabídku“, kterou žák použil místo správného spojení „odmítl nabídku“.

Vyhledání „podezřelá“ fráze
Autor díla: Petr Němec

Systém na odhalování plagiátů

Další možností je využití bezplatný systém na odhalování plagiátů v žákovských pracích s názvem Odevzdej.cz. Systém navazuje na projekt Theses.cz (odhalování plagiátů v závěrečných pracích) a využívá jeho databáze.

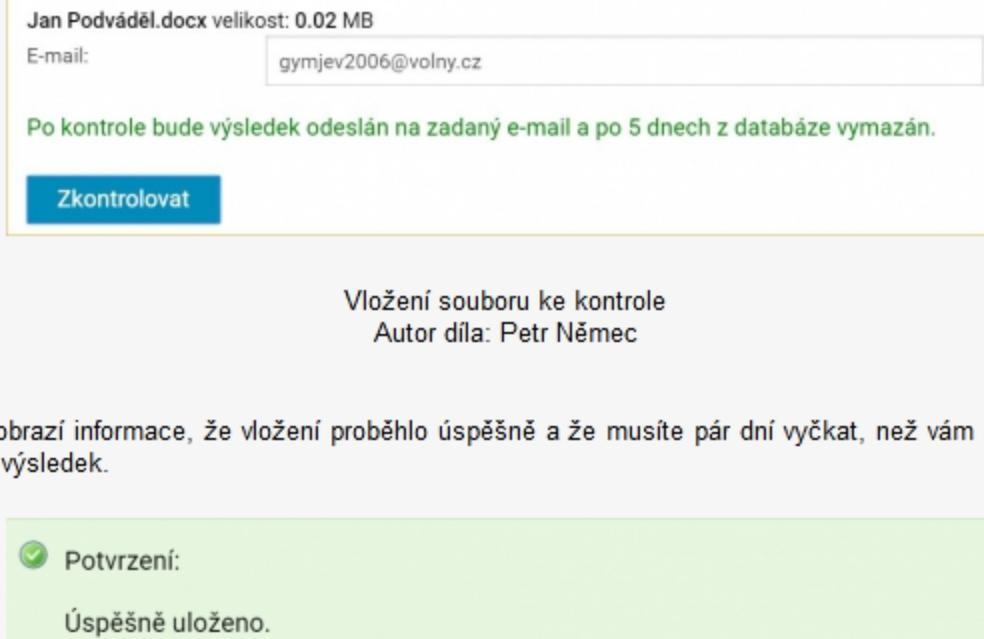
Samotný systém Odevzdej.cz o sobě píše:

Systém uživatelům nabízí možnost

- odevzdávání seminárních a dokumentů učitelů,
- kontroly podobnosti v textech – ověření originality,
- vyhledávání podobných souborů v rámci Odevzdej.cz, vůči závěrečným pracím v systému Theses.cz a dalšími zdroji,
- prevence opisování a kopírování cizích textů pro seminární práce z Internetu[2].

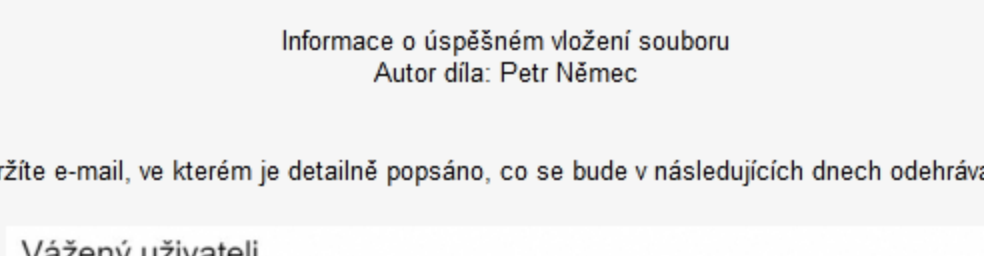
Pro naše účely popíši pouze kontrolu dokumentu na plagiáty bez přihlášení (další možnosti systému naleznete zde). K tomuto účelu jsem si připravil vzorový soubor Jan_Podváděl.docx poskládaný z různých textů (bakalářských prací, online článků, webových stránek), které jsem posbíral na internetu.

Učitel žáků odevzdá soubor, u něhož potřebuje zjistit, zda se nejedná o plagiát, vloží do systému a zadá svůj e-mail, na který mu má přijít výsledek kontroly.

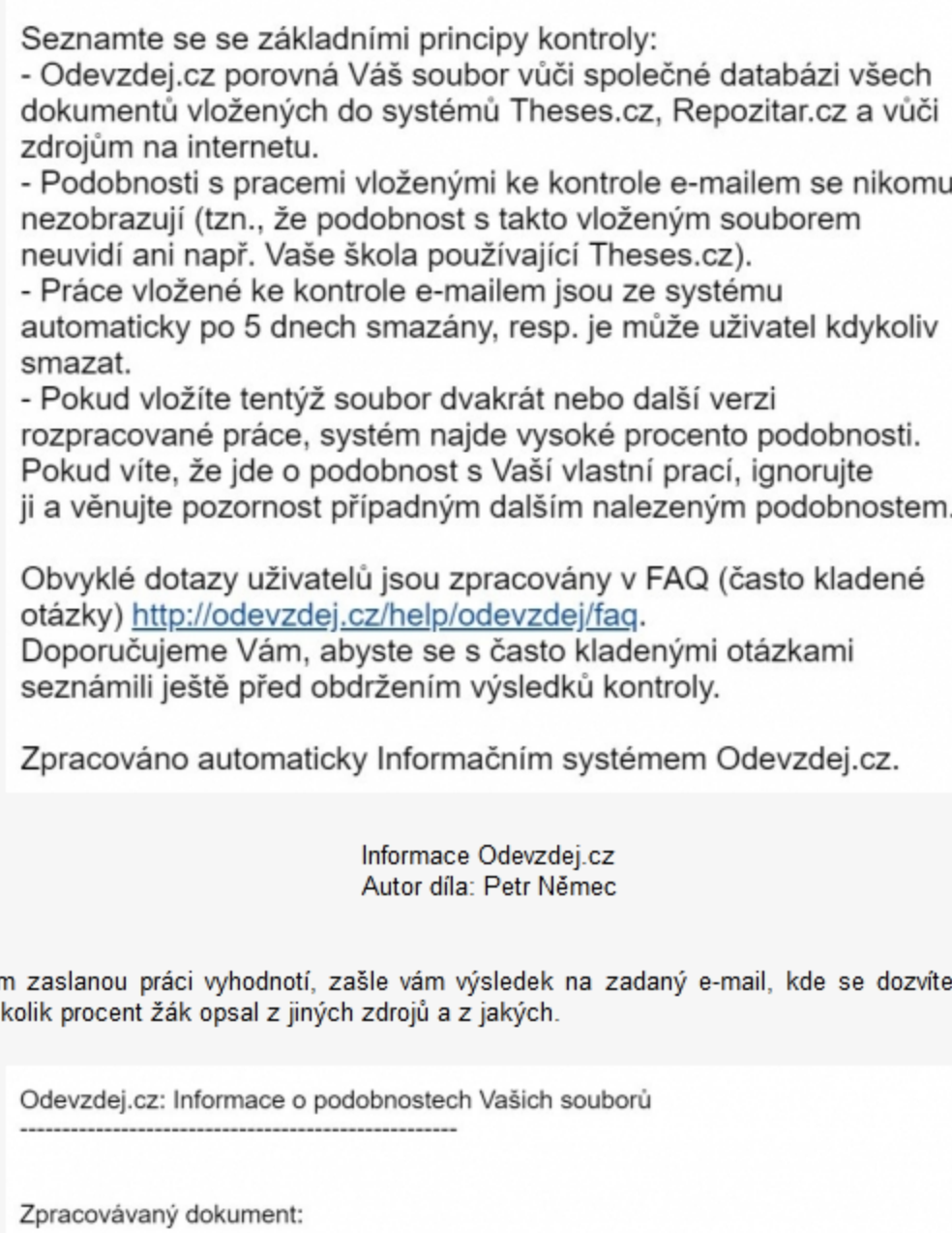
Vložení souboru ke kontrole
Autor díla: Petr Němec

Pak se vám zobrazí informace, že vložení proběhlo úspěšně a že musíte pár dní vyčkat, než vám systém zašle na zvolený e-mail výsledek.

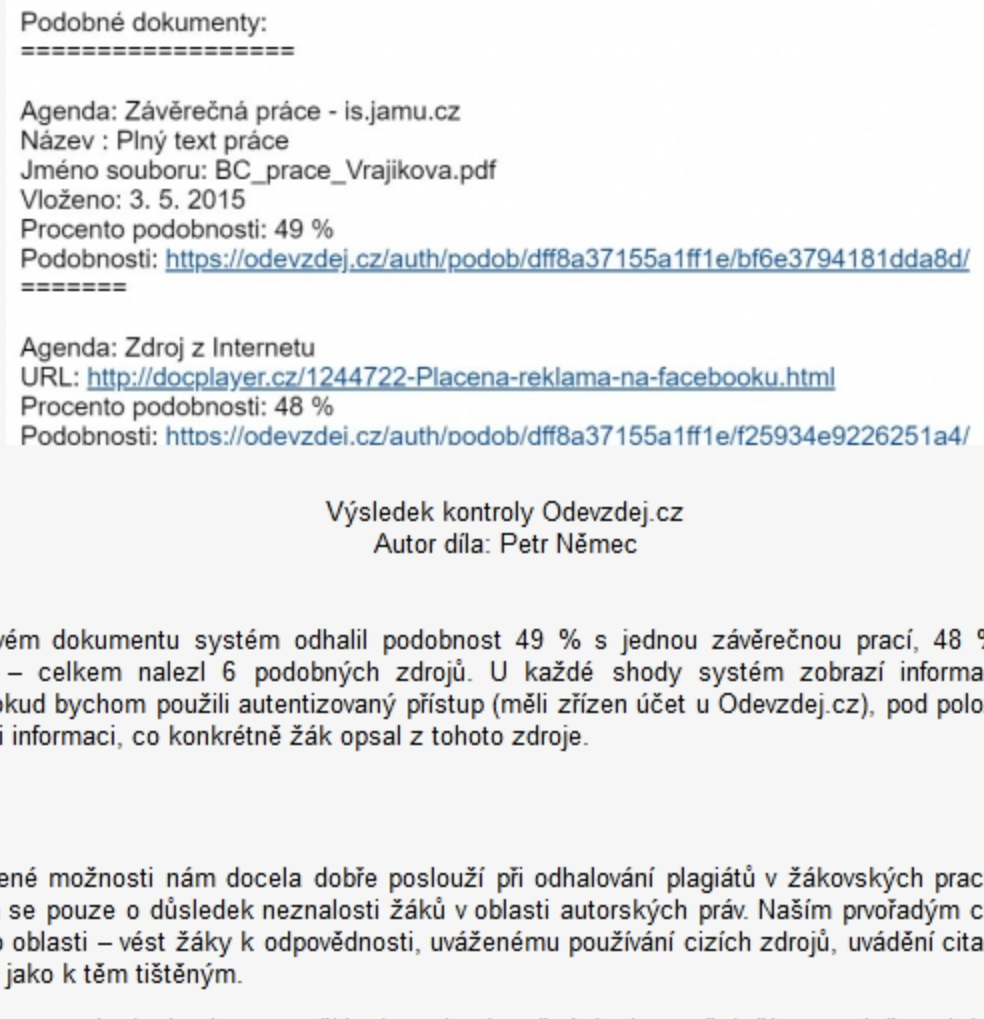
Informace o úspěšném vložení souboru
Autor díla: Petr Němec

Současně obdržíte e-mail, ve kterém je detailně popsáno, co se bude v následujících dnech odehrávat.

Informace Odevzdej.cz
Autor díla: Petr Němec

Jakmile systém zaslano práci vyhodnotí, zašle vám výsledek na zadaný e-mail, kde se dozvíte, zda je, či není práce originál, kolik procent žák opsál z jiných zdrojů a z jakých.

V mém vzorovém dokumentu systém odhalil podobnost 49 % s jednou závěrečnou prací, 48 % s článkem na internetu atd. – celkem nalezl 6 podobných zdrojů. U každé shody systém zobrazí informace o podobném dokumentu, pokud bychom použili autentizovaný přístup (má-li zřízen účet u Odevzdej.cz), pod položkou Podobnosti bychom získali informaci, co konkrétně žák opsál z tohoto zdroje.

Závěr

Všechny uvedené možnosti nám docela dobře poslouží při odhalování plagiátů v žákovských pracích na ZŠ a SŠ, nicméně jedná se pouze o důsledek neznalosti žáků v oblasti autorských práv. Naším prvotním cílem by měla být prevence v této oblasti – vést žáky k odpovědnosti, uvažování používaní cizích zdrojů, uvádění citací, přístupu k online zdrojům jako k těm tištěným.

Pokud se nám to povede, bude sice tento článek zcela zbytečný, budeme však žít ve společnosti, která si váží práce druhých, která stáří na hodnotách, jako je pravda, odpovědnost nebo úcta.

REGISTRACE | ZAPOMENUTÉ PŘESLO
INFO
Publikován: 01. 08. 2018
Zobrazeno: 2051krát
PROFIL AUTORA
Další články autora
Profil autora
HODNOCENÍ PŘÍSPĚVKU
Hodnocení týmu RVP: ★★★★★
Hodnocení uživatele: ★★★★★
zatím nikdo ★★★★★
2 uživatelé ★★★★★
zatím nikdo ★★★★★
zatím nikdo ★★★★★
zatím nikdo ★★★★★
Přidat do oblíbených
Jak citovat tento materiál
Doporučit 0 Tweet
Licence CC BY-ND-ND
Všechny články jsou publikovány pod licenci Creative Commons.